

Zasavski udarnik

★ Glasilo Osvobodilne fronte okraja Trbovlje ★

Leto I.

Trbovlje, 15. maja 1948.

Štev. 11.

9. maj praznik zmage — dan borbe za mir

Dan zmage smo v trboveljskem okraju proslavili že na predvečer v soboto 8. maja s tem, da so povsod goreli kresovi, ki so oznanjali tretjo obletnico zmage nad fašizmom.

Najlepši in največji kres je gorel na Mrzlici, kjer se je vršil na dan 9. maja 1. manifestativni izlet zveze borcev. V Trbovljah se je v soboto vršila v Delavskem domu v zvezi proslave 9. maja, dramska reportaža »Rojstvo v nevihti«, katera je bila prav dobro podana, če upoštevamo, da so igralci imeli malo časa za pripravo. Proslava se je vršila tudi v Zagorju in Hrastniku, kjer se je vršil pevski koncert partizanskih pesmi. Združena pevska zborstva Hrastnik in Dol sta odlično izvajala partizanske pesmi. Uvodoma pa je tovariš Malovrh Viktor v kratkih besedah orisal pomen dneva zmage.

Na dan 9. maja so pohitele množice iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja vzhodno slabemu vremenu na Mrzlico, kjer bi se moral vršiti izlet zveze borcev, ki pa se je zaradi slabega vremena preložil na nedeljo 16. maja. Vršila se je samo skromna proslava. Godba iz Zagorja je zaigrala himno, nato pa je podpredsednik okrajnega odbora zveze borcev poudaril v svojem govoru pomen dneva zmage ter naglasil, da se bo vsako leto vršil na dan zmage partizanski izlet na Mrzlico. Po govoru je godba iz Hrastnika zaigrala himno »Hej Slovani«. V lepem in prijetnem razpoloženju so se borci in borce spominjali dni iz časa narodno osvobodilne vojne.

Program izleta za nedeljo 16. maja ostane isti.

Razmetavanje gradbenega materiala — gospodarska sabotaža

Vedno in povsod se opozarja na štednjo in varčevanje pri razmetavanju materiala, vendar so ljudi v Trbovljah gotovi, ki to radi spregledajo. Saj je vse naše, si misli, zaveda pa se naj vsakdo, da naša ljudska oblast budno čuva in lake ljudi tudi pošteno kaznuje. Na železniški postaji Trbovlje leži ob razkladalnem tiru že od sredine januarja t. l. ca 1000 komadov opeke, katero je neka stranka ali podjetje razložilo iz voza, da bi jo kasneje odpeljalo. Toda opeka leži še danes tam in nihče jo ne odpelje, čeprav je železniška postaja že neštetokrat opominjala vsa podjetja na odvoz. Dragocena opeka se uničuje iz dneva v dan. Počniki se zgražajo in vprašujejo, kdo je lastnik in kdo uporabša dragoceno gradivo. Po vsej verjetnosti je opeka last kakšnega tujakovega gradbenega podjetja. Železniška uprava poziva lastnika, da v roku 8 dni dokaže lastniško pravico in opeko odpelje. Po tem roku bo z opeko razpolagala železnica. Tako malomarnost je naravnost gospodarska sabotaža in zasluži krivec najstrožjo kazen.

Nove mladinske brigade in številke po rudnikih rušijo stari način dela

V srcu premogovnih revirjev v Trbovljah se je v nedeljo 9. maja vršilo II. posvetovanje mladinskih števil in brigad, katere so formirane v rudnikih. Posvetovanje se je vršilo v dvorani okrajnega odbora. Prisostvovali so predsedniki mladinskih števil, kateri so v živahnem posvetovanju izmenjali izkušnje in pregledali izvršene sklepe, ki so bili postavljeni na zadnjem posvetovanju. Iz poročil delegatov je bilo razvidno delovanje in široki razmah mladinskih števil. Na zadnjem posvetovanju v Zagorju je bilo število mladinskih števil 17, sedaj pa se je število dvignilo na 36. Na novo so bile mladinske številke ustanovljene: v Trbovljah 3, Idrija 4, Hrastnik 4, Ljuboj 1, Zabukovca 2, mladinska brigada v Senovem in Velenju. Mladinec iz Zagorja je poročal, da so 3 mladinske številke presegle norme za 32 % ena številka pa za 100 %. Med mladinci iz Zagorja jih je bilo proglašanih na dan 1. maja za udarnike 12, trije pa so bili nagrajeni.

V Trbovljah mladinska številka 216 prekoračuje normo za 76 %, številka 27 na zapadnem obratu pa preko 30 %. Mladinci iz Trbovelj so sklenili, da bodo organizirali letne brigade pri delu in kulturno-prosvetne brigade. Prednost letnih brigad je v tem, da mladinci vršijo delo na vseh sektorjih dela. Prav dobro imajo organizirane mladinske številke v Idriji. Številka v topilnici je v aprilu mesecu prekoračila normo za 44 % in prihranila na materialu veliko količino.

Delovni polet in elan te mladinske številke je treba poudariti, ker starejši in izkušeni delavci na istem poslu prekoračujejo norme le za 15 %. Tudi delovna disciplina je lahko za vzor vsem ostalim, saj mladinci v treh mesecih niso imeli niti enega neupravičenega izostanka. Mladinci, ki opravljajo delo v rudniku so istočasno zelo aktivni na terenu, kjer vidijo mladinsko organizacijo. Mladinci Idrije imajo v svojih vrstah 4 udarnike. Najboljša skupina je v topilnici in bodo vsi nagrajeni. Hrastnik ima 4 nove mladinske številke, ki prekoračujejo normo za 20 do 40 %. Številka 225 pa je najboljša in je presegla normo za 90 %.

Rudnik Huda jama trenutno nima mladinske številke, ker se je stara razbila radi odhoda nekaj tovarišev k vojakom, izvršene pa so vse predpriprave za upostavitve nove. V jami na delovišču obstoja jamski aktiv mladine.

V Velenjskem rudniku po poročilih nekaj ni v redu, zato tudi rezultati niso zadovoljivi, v načrtu pa imajo uvedbo mehanizacije mladinske številke. Mladinska brigada v Senovem je bila pred kratkim organizirana a z uspehom ruši norme. Sistem brigade je po novem načinu dela urejen tako, da so v brigadi zapopadna vsa dela. Mladina se na ta način seznani z vsem deli.

ki so v jami. Ko se je brigada formirala je bilo radi nerazumevanja več težko, vendar se je te težkoče z uspehom premagalo in uspeh ni izostal. Norma je bila v aprilu presežena za 36 %. Mladinska številka v Kanižarici je vzgled delovne discipline, norme presega za 32 %. Mladinci so napovedali tekmovalstvo in uspeh ni izostal, saj so bili v treh mesecih samo štirje neupravičeni izostanki. Med mladino jih je bilo proglašanih pet za udarnike. V času od zadnje konference sta bili organizirani zopet dve številki. Številka 2 je v aprilu mesecu presegla normo za 45 %. Rudnik Mežica ima organizirano mladinsko delovno brigado, ki šteje 20 članov in presega norme za 24 %. Imajo pa v pripravi še ustanovitve dveh brigad. V rudniku Zabukovca sta dve številki, od katerih je številka 2 presegla normo za 103 %.

druga številka pa za 25 %. Po poročilih je zastopnik glavnega odbora LMS tovariš Bregar Rudi nakazal uspešan pomanjkljivosti dosedanjega dela. Ob zaključku so bili sprejeti važni sklepi. Predvsem, kjer je možno, da se organizira nov način dela po primeru delovne brigade iz Senovega. Veliko nam je posvetiti idejno-politični vzgoji. Voditi je treba točno evidenco in statistiko in poskrbeti za največjo popularizacijo udarnikov. V vsakem rudniku je treba razširiti in utrditi mladinsko organizacijo v jami.

Prehodna zastavica, katero je dosedaj imela mladinska brigada številke vzhodnega obrata v Trbovljah, je bila na predlog GO LMS predana rudniku Idrija.

Prihodnja mladinska konferenca se bo vršila v Idriji.

Novatorji in udarniki so naš ponos

Kakor se mnogi delovni kolektivi ponašajo s svojimi novatorji in racionalizatorji, tako se tudi delovni kolektiv Steklarne v Hrastniku upravičeno lahko ponaša s svojim najboljšim novatorjem, tov. Velej Jožetom.

Tov. Velej je one vrste človek, ki stremi za tem, da s svojo zmožnostjo in iznajdljivostjo pripomore do čim lažjega procesa dela, do čim večje storitve in za izboljšanje kvalitete. Vsem je znano, da naš steklar mnogo trpi od vročine, ker mora delati pri vročini do 1400° C in to celih 8 ur. Tov. Velej je kot ključavničar študiral že lansko leto, kako bi naše steklarje čim bolj obvaroval pred vročino in je s svojim študiranjem prišel do zaključka, da bi več plastil pocinkane mreže, od katerih bi prva bila zelo fina, ostale pa potem vsaka malo bolj groba, mogle zadržati vročino, katera prihaja iz peči. In res, s pomočjo uprave tovarne, katera je pokazala razumevanje za izboljšanje delovnih pogojev naših steklarjev, je tov. Velej napravil plasti mreže, s katerimi je obložil peči in vročina se je znatno zmanjšala ter je s tem omogočena steklarju tudi večja storitev dela.

Toda tov. Velej se s temi svojimi uspehi ni zadovoljil, ampak je gledal, kje bi lahko še kaj izboljšal. Njegova pozornost je vzbudil stroj za izdelovanje kozarcev, kateri bi se po njego-

vem mnenju dal čisto preurediti. Ker se je uprava tovarne strinjala z njegovim načrtom je takoj pristopil k delu in v nekaj mesecih je že delal prve poskuse z novim strojem. Konec leta starega stroja, kateri je porabil na 8 ur 150—250 litrov nafte in je imel 500 kg težek boben je bila do 2800 komadov na 8 ur. Kozarci, izdelani na starem stroju so morali iz tovarne se v brusilnico na brušenje, kjer sta bila zaposlena 2 brusilca. — Novi stroj tov. Veleja je že takoj v začetku pokazal vidne uspehe. Na njem se izdelava v 8 urah do 3600 kozarcev, a tov. Velej pravi, da se bo izdelalo lahko do 4000 komadov. Pri delu z novim strojem odpade 100 % steklarski mojster, kakor tudi oba brusilca, ker izdelkom ni treba iti v brusilnico. Pogonskega materiala se porabi sedaj samo 10 do 15 litrov na 8 ur in tudi boben tehtaja samo 6 kg. S to svojo iznajdljivo je tov. Velej ogromno prihranil na pogonskem materialu, obenem je izboljšal kvaliteto izdelkov in povečal kapaciteto dela ter zmanjšal delovno silo, katera se lahko uporabi na drugih mestih.

Tov. Velej, ki je že dvakrat udarnik in je bil trikrat nagraden, je s tem svojim delom pokazal, da bomo le z vztrajnim delom in voljo dosegli izboljšanje in izpolnitev naših ljudskih in s tem tudi državnih interesov in petletni plan.

R. P.

Krepitev politične in gospodarske moči naše vasi v združništvu, to je in bo ostala osrednja naloga vodstva OF in njenih terenskih organizacij.

(Iz poročila na II. kongresu OF)

Prvi udarniki splošno gradbenega podjetja „Zidar v Trbovljah

**Dosledno se bomo borili za čim hitrejšo
izvedbo petletnega plana**

Prvi udarniki gradbenega podjetja »Zidar«

S to parolo so se v zgodnjih jutranjih urah 1. maja zbirali delavci in nameščenci gradbenega podjetja »Zidar« na slavnostnem prostoru, da bi izrazili navdušenje delavskemu prazniku in pozdravili prve udarnike iz svojih vrst.

Prihajali so iz Hrastnika, iz Zagorja s pesmijo, v preprostih delovnih oblekah, a z obrazom jim je sijalo praznično razpoloženje, borbenost, katera je nekoč sijala našim borcem za svobodo, kadar so se zbirali, da skupno pregledajo svoje uspehe in se ponovno razvesele novih zmag.

Direktor podjetja tov. Kašman je v kratkih besedah prikazal uspehe tega mladega podjetja, ki je bilo na novo formirano 1. januarja 1948. Opozoril je na nekatere napake, ki se kažejo na posameznih stavbiščih. Pravočasno odpravljanje napak je predpogoj kakršnih koli uspehov.

Nato je tov. Camer Janez — personalni referent — odločno orisal podnebo politične mednarodne reakcije, katera hoče s svojimi plačanci odvrniti široke ljudske množice od silnega delovnega poleta pri izvajanju petletnega plana in tako za vsako ceno onemogočiti mirno graditev socializma. Med drugim je dejal, da mora celokupni kolektiv kot prava borbeno edince nadaljevati neizprosno borbo ne več z orožjem v roki, pač pa oboroženi z nemajno delovno voljo in zavestjo, čim večji bodo naši delovni uspehi, tem večji bo poraz reakcije.

Poleg vseh ogromnih nalog, ki jih predvideva letni načrt za gradnjo, pa delavstvo podjetja zavestno vodi skrb tudi za zgradnjo zadržnih domov. Do sedaj so dali skupno 1262 prostovoljnih ur. Pri

tem imajo tudi veliko zanimanje za strokovno in politično znanje, katerega jim nudi sindikalna organizacija.

Pri vseh uspehih pa gre priznanje najboljšim, kateri so bili tega dne proglašeni za udarnike, in sicer:

Jamnišek Ivan, Ripl Rudolf, Günter Peter, Helinger Peter, Paulovič Zdravko, Hukanovič Hamzo, Kuček Janko, Josipovič Pero, Skenderovič Ramo, Bazarin Jakob, Kašaj Jože, Islamović Smajlo, Dedli Safet, Znidaršič Srečko, Valentak Gabrijel.

To so najboljši delavci tega podjetja, ki so skozi 3 mesece dnevno prekorakevali norme za 20—40 % in so vzgled vsem ostalim v varčevanju gradbenega materiala in ki so poleg vseh naporov, ki jih imajo pri svojem dnevnem delu, vložili največ truda pri gradnjah zadržnih domov v okraju.

Pri tej priliki je celokupno gradbeno podjetje napovedalo tekmovanje Splošno gradbenemu podjetju »Beton« v Celju in sicer v naslednjih točkah:

1. Katero podjetje bo prvo pričelo z gradnjo na vseh gradbiščih, za katera so pripravljeni projekti.
2. Katero podjetje bo prvo uvedlo pri vseh delih 100 %-ni akord.
3. Katero podjetje bo prvo imelo zadostno delovno silo in pri tem zaposlene največ ženske delovne sile.
4. Katero podjetje bo najboljšo izpolnjevalo normative.
5. Katero podjetje bo organiziralo čim več delovnih brigad.

Ob zaključku pa je delavstvo sprejelo z navdušenjem resolucijo, katera so po-

slali podpredsedniku vlade LRS tov. Mačku Ivanu, in sicer:

»Delavci in nameščenci splošno gradbenega podjetja »Zidar«, zbrani na prvomajski proslavi, Vam pošiljamo plamteče borbene pozdrave.

Delovni kolektiv naših gradbišč se obvezuje, da bomo vložili vse sile, sposobnosti, trud in ogromno borbo za čim boljše organizacijo dela, dosledno uporabo mehanizacije in odločno štednjo z

gradbenim materialom, da izpolnimo veličastne naloge petletnega plana.

Odločno bomo odstranili vse napake in pomanjkljivosti, ki bi ovirale naše delo. Z globoko in trdno zavestjo, pod vodstvom Komunistične partije, gradimo socializem, lepšo bodočnost delavskega razreda.

Tako so proslavili 1. maj kot praznik vsega delavstva sveta in prirčno proslavili prve udarnike, ki so se izrazili ob koncu, da hočejo biti ne samo udarniki, pač pa heroji dela. Močna delovna disciplina, do katere se trudijo dospeti vsi ostali, pa bo dala možnost, da bo prvo proglašanje udarnikov zajelo večje število delavcev.

—ar.

Z elektrifikacijo zboljšujemo našo proizvodnjo

Po osvoboditvi so večkratni transporti precej velikih transformatorjev zbudili veliko zanimanje v gornjem delu hrastniške doline. Posebno nevarno spuščanje približno 14 tonskega transformatorja v mesecu decembru — iz vagona sloječega na separacijskem tiru na približno 5 m nižje ležečo cesto — je navezalo cele grupe opazovalcev, ki so zasledovali potek dela, nekatere od njih celo na nekaj ur. Da zmoredno obširneje informirah požrtvovalne opazovalce in širšo javnost, moramo poseči nekoliko v minulo hrastniškega rudnika.

Znano je, da je bil rudnik Hrastnik do osvoboditve smatran kot rudnik drugega reda ter je zato znatno zaostajal v pogledu mehanizacije, kar je

Prevoz električnega transformatorja

seveda imelo za posledico tudi veliko zaostalost v pogledu elektrifikacije, ker sta medsebojno v tesni povezanosti. Šele velika gospodarska obnova naše domovine je uspešno vključila tudi rudnik Hrastnik med prvoredne po svoji važnosti. To je dalo povod, da se je pričelo intenzivno delati v prvi vrsti na polju elektrifikacije, kajti šele po izvedbi te je mogoč razvoj mehanizacije. Uspeh ni zaostal, kajti če primerjamo kapaciteto transformatorske postaje z ono leta 1945. vidimo, da je narasla ista v letu 1946. za 80%, v letu 1948. za 140%, medtem ko bo kapaciteta v letu 1949. za 600% višja.

Vse navedeno pa še ne zadostuje za sigurno obratovanje rudnika, zato se je pristopilo k gradnji še enega točasnega provizoričnega prostega voda priključnega na falski vod 35.000 V, ki je bil dograjen že konec lanskega leta. S tem prošim vodom je omogočeno napajanje razpoložljivih transformatorjev z dveh strani, ter se je s tem sigurnost obratovanja zvišala za 100%.

Da poudarimo važnost te zgradnje, omenjamo le to, da je sedanja zastarela rezervna električna centrala zaradi svoje prenizke kapacitete bila le delno zmožna odvajati jamske vo-

do v primeru prekinilve toka na prvotno obstoječem električnem prostem vodu 10.000 V, ter da se je moralo posluževati tudi zastarele jamske črpalke na parni pogon, da je sploh bilo omogočeno odvajanje jamske vode.

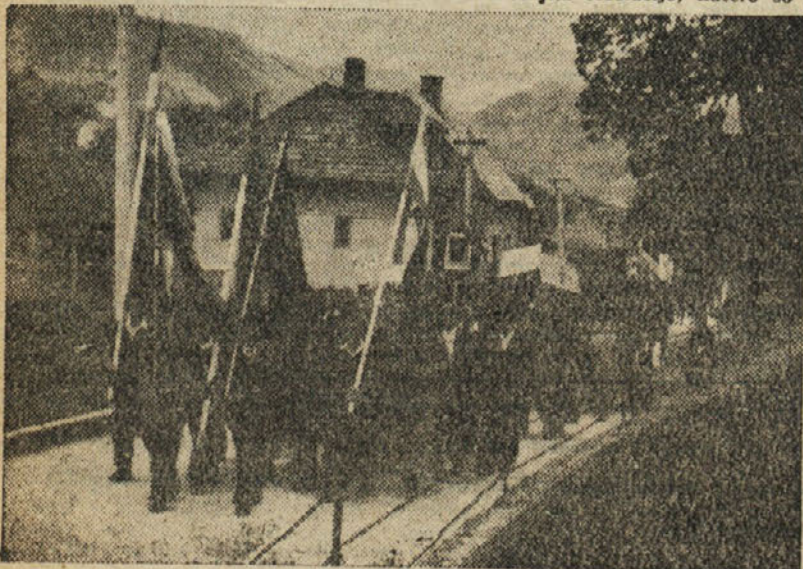
S sedanjimi navedenimi preureditvami in dopolnitvami odpade potreba vzdrževanja električne centrala le ter je istočasno omogočena elektrifikacija omenjene parne črpalke. A to še ni vse. Načrtno se bo v bližnji bodočnosti pristopilo tudi k elektrifikaciji dveh izvoznih strojev, ki sta točasno še na parni pogon, ter bo z elektrifikacijo istih odpadlo vzdrževanje 6 parnih košlov, ki so po svoji starosti že tako ali tako dosegli svojo življenjsko dobo. Da je vse navedeno velikega gospodarskega pomena, ni potrebno posebej poudarjati, posebno še, če upoštevamo pri tem zvišano varnost obratovanja in možnost sigurnega odvajanja jamske vode, ki jo je smatrali kot enega glavnih momentov v rudarstvu.

Večji del rudniških objektov poseduje priključno napetost za razsvetljavo 125 V. Te vrste žarnice je trenutno le težko nabaviti, ker se izdelujejo le na izrecno zahtevo. Posledica te malokje uporabljene napetosti je izzvala pomanjkanje žarnic na naših obratih ter s tem pomanjkljivo razsvetljavo na delovnih mestih. Ker je ta nedostatek neposredno v zvezi z varnostjo delovnega kolektiva pri delu, se je postopoma pristopilo k uvedbi napetosti 220 V, kajti te vrste žarnic so lažje dobavljive. S temi preureditvami bo omogočena prvič boljša razsvetljava, drugič pa bo ogromno prištedeno pri kabelskem materialu, posebno pa na znanih količinah bakra. S sličnimi in raznimi drugimi predelavami bomo ogromno pomagali našemu narodnemu gospodarstvu, — zato na delo

Steklarni Hrastnik je proglasila udarnike

Na veličastni proslavi 1. maja, kjer so naši delovni kolektivi cele hrastniške doline jasno pokazali svojo politično zavest in pregledali dosežene uspehe dela pri izvršitvi svojih nalog, je tudi delovni kolektiv steklarne zgradil svoje najboljšo delavce s častnimi naslovi udarnikov. Proglašeni so bili za enkratne udarnike 12 tovaršev in 3 tovarišice, 7 dvakratnih udarnikov, med njimi tudi novator tov. Velej Jože in pa 12 trikratnih udarnikov.

Vsi proglašeni udarniki našega kolektiva so jasen dokaz, da se naši steklarji niso dali zavesti od raznih hujšakcev in razdiralcev današnjega družbenega reda in delovnega poleta, čeprav je bil precej časa direktor naše tovarne pred kratkim v Ljubljani na smrtno obsojeni gestapovski agent Puffler. Ravno tako ne bo uspelo še oslalom nergačem, če jih je še kaj v naših vrstah, da bi ovirali naš delovni polet, ker bo svetel zgled požrtvovalnega dela naših udarnikov pritegnil še vse ostale, da bomo vsi stali kot močan obrambni zid proti vsem napadom sovražnikov delovnega ljudstva.

Delavci in nameščenci gradbenega podjetja »Zidar« v prvomajski povorki

Pred uprizoritvijo „Mature“ v sindikalnem gledališču Trbovlje

V soboto dne 15. t. m. bo naše sindikalno gledališče uprizorilo L. Fodorjevo »Mature«, igro v treh dejanjih. Igra nam kaže razmere na ženski gimnaziji v Ljubljani v dobi stare Jugoslavije. Nazorno pokaže dva tabora v profesorskem zboru in sicer klerikalnega in demokratskega — buržoaznega na eni strani ter na drugi strani profesorje, ki so kot avtomati in jim ničesar drugega ni mar kot njihova položajna skupina — plača, kar kaže na takratne nižerne plače profesorjev. Iz teksta samega se vidi, kdo vse je v bivši Jugoslaviji lahko študiral in kaj vse se je godilo v šoli, kakli brezpomembni problemi so se obravnavali na konferencah. Vsa igra pokaže takratno ozračje gimnazij. Dijakinje v stari Jugoslaviji so srednji šoli omožijo. V gimnazijo hodijo po pisu »Mature« in to je bilo v večini primerov res tako, takoj po končani srednji šoli omožijo. V gimnazijo hodijo le zato, ker je to takrat spadalo k modi — da so dobile moža s primernim položajem. Vseh 8 let v šoli je bilo vrženih proč, ker niso s svojim študijem — bile so redke izjeme — nikjer in nikoli pomagale narodu.

S to uprizoritvijo hoče sindikalno gledališče pokazati razliko med profesorji in dijaki danes ter med profesorji in dijaki v stari Jugoslaviji. Današnji profesorji so res pravi vzgojitelji naše mladine, jo vodijo in usposabljaajo za velike naloge, ki stoje v bližnji bodočnosti pred njo. Naši dijaki pa so, v nasprotju kot jih kaže igra, dijaki iz ljudstva, ki jim ni ideal lenuharjenje v gozdnih taborenjih, temveč dijaki, katerim je cilj čimprej končati študije, da bodo lahko postavljeni na mesta, kjer bodo izvršili predvidene naloge v planu. Ideal naših diakov v počitnicah je prostovoljno delo, po katerem bodo lahko šele spoznali napore vsega našega ljudstva za dosego plana.

»Mature« naj bi torej občinstvo primerjalo z današnjim stanjem in videlo ogromno razliko in pozitiven uspeh v našem šolstvu, ki ga imamo zahvaliti naši ljudski državi.

Igro režira tov. Malovrh V. V glavnih vlogah sodelujejo: Bolatova, Vidičeva, Aškrcova, Kusterjeva, Malovrh K. Patermost, Kuster, Plavšak, Jarc in Planinc.

Odlično uspeli koncert v Hrastniku in na Dolu

Pevski zbor RSS-a Hrastnik in sindikalni pevski zbor Dol pri Hrastniku sta v proslavo Dneva zmage priredila dne 8. t. m. v Hrastniku in dne 9. t. m. na Dolu odlično uspeli koncert partizanske pesmi. V Hrastniku dvorana žal ni bila polna

sami, ki so slavne pesmi naših brigad in zlasti himno XIV. divizije zapeli s polnim ognjem.

Po končanem koncertu se zbrano ljudstvo kar ni hotelo raziti in je moral zbrani pevski zbor zapeti še tri pesmi na

Združeni pevski zbor Hrastnik—Dol

zasedana — pogrešili smo mnoge, katerih dolžnost bi bila, da se sličnih prireditev udeležijo — vendar poslušalci niso štedili s priznanjem in je moral združeni pevski zbor, ki je štel 55 pevcev in ga je vodil tov. Podlogar Alojz, celo dodajati.

Združena dvorana na Dolu, kjer je pretežno kmetijski živelj, pa je bila nabito polna, kar je vsekakor treba izrecno pohvaliti.

Odlično podajanje pesmi naših borcev, ki sta jih izvajala oba zbora samostojno in potem združeno, je vzbudilo pri navzočih Dolanih vihar navdušenja, tako da je združeni pevski zbor, ki ga je tokrat vodil pevovodja pevskega zbora Dol tov. Dragar Adolf, moral več pesmi ponoviti.

Navdušenje, ki se je polastilo poslušalcev, je našlo polni odziv tudi pri pevcih

trgu pred združenim domom, odkoder so se pevci podali na bližnje pokopališče, kjer so z žalostinko počastili spomin za svobodo padlih in med okupacijo umrlih tovaršev — pevcev.

Uvodno besedo k obema koncertoma je spregovoril tov. Malovrh Viktor, ki je naglasil pomen Dneva zmage in poudaril potrebo popularizirati naše slavne partizanske pesmi, ki se ne sme pustiti v pozabljenju, temveč se mora ohraniti našim bodočim rodovom kot veličasten spomenik najslavnejših dni naše zgodovine.

Organizatorjem obeh koncertov in pevovodjema tov. Podlogarju in tov. Dragarju iskreno čestitamo z željo, da bi čimprej zopet slišali skupen koncert obeh zborov.

Kulturna ekipa cementarne Trbovlje v Anhovem

Na povabilo delavstva Cementarne v Anhovem se je naša kulturna ekipa odpeljala na gostovanje in izlet v Anhovo dne 1. in 2. maja t. l.

Ob veselim razpoloženju izletnikov sta dne 1. maja točno ob 12 uri odhrzela dva kamijona, ki sta vozila poleg kulturnikov tudi fizikulturnike in pa aktiviste — članice sindikata. Pot je peljala skozi Ljubljano, Postojno, Ajdovščino, Gorico, Solkan. Na

vsej poti, v vseh vaseh in mestih, je bilo ljudstvo na ulicah in praznično razpoloženo. Iz hiš so plapolale zastave — preko cest na visokih mlajih so bile pritrjene prvomajske parole — videl si po vsej slovenski domovini res praznovanje vseljudskega praznika.

Sprejem v Anhovem je bil prisrčen in res bratski. Anhovo je mesto cementa in salonita, leži med Kanabom in Gorico na

desnem bregu Soče. Ima krasno okolico in niti dlm, ki ga sicer tudi ni malo, se tu tako ne čuti, kot pri nas v Trbovljah. Menda ravno radi Soče.

Vsak izmed nas, ki je prvič gledal zeleno-modre valove Soče se je nehoti spomnil šolskih klopi, pa učitelja, ki ti je prvič tolmačil Gregorčičevo »Soči« v kateri je tako preroško zapel... Spomnil si se... Leta 1915 na Soči avstrijsko-italijanska ali soška fronta, 1918 in naslednja leta podjarmljenje, zatiranje po fašizmu, naši bratje ob Soči ne klovejo. 1941-45 herojska borba primorskih Slovencev za svobodo in ko je že svoboda, nove borbe za ohranitev te in za priključitev k FLRJ. Soča bi morala biti vsakemu Slovencu, da Jugoslovancu, sveta reka. Kri naših očetov bratov in sester je v potokih tekla v njo, zato, da je Soča zdaj vsa naša...

Iz doline Soče smo se drugo jutro dne 2. maja po ogledu tovarne, ki je gotovo najmodernejša v Srednji Evropi, odpeljali s kamijoni v goriška Brda. Vsem bo ostal vedno v spominu nepopisno krasen razgled, ki se odpre, ko se dvigneš na sedlo nad Kojškim — vasjo znano iz NOB. V dolini Soča, na jugu Sveta Gora (Monte Santo), kjer so v prvi svetovni vojni krvavili ramo ob rami Slovenci in Bosanci in kjer so Italijani z nešteti milijardi pošiljali v smrt svoje elite trupe Alpince. Južno Sabotin, Doberdob — slovenskih fantov grob, kakor pravi pesem, dalje Fajti hrib in v daljavi v nižini haški Videm in v sivi megli na severu Krn. Pred nami pa goriška Brda, prelepa že v toplem pomladnem soncu. Tipične primorske hišice na pobočjih, vasi strnjene, pa vinogradi in češnje in zopet češnje. Ko tu cveto češnje, marelice in breskve, je vsa ta pokrajina en sam krasen vrt, vrt, ki nima primere nikjer v Slove-

niji. Zal so češnje že odevetele, še več — 2. maj je in ml že jemo prve češnje. Domačini nam jih radi dajo, brat je prišel k bratu in srce se na široko odpre. Zdrav krepak in zaveden narod živi tu na teh zapadnih mejah naše domovine — to so zvesti in zanesljivi čuvarji naših meja.

Popoldne ob 4. uri je bil nastop. Po pozdravnih govorih in himni je nastopila fizikulturna ekipa. Mladinci so nastopili s prostimi vajami, preskoki in skupinami ter članice z »Belo Ljubljano«. Harmonikaški zbor je z občutkom in dovršeno zaigral »Rusko fantazijo« in »Partizanski venček«, govorniki zbor pa je zelo dobro podal 6 recitacij Kajuha, Minattija, Levca in Mohoričeve. Najbolj je vžgala recitacija tov. Feržičeve »Dekle v zaporu« od Kajuha, ki je bila odlično podana. Dramska skupina je bila sicer pripravljena za nastop, ni pa nastopila, ker je primanjkovalo časa. Nastop je pri številnih gledalcih žel navdušeno odobravanje. Gotovo je dosegel tisto, čemur je bil namenjen, to je, da se utrde kulturne vezi kolektivov obeh tovarn za uspešnejše delo pri dosegu plana.

Mnogo misli je bilo izmenjanih, kamnolomec je debatiral s kamnolomcem žgalec z žgalecem o načinu in pogojih dela itd., končni ton vseh teh pogovorov pa je bil plan.

Vsa organizacija v Anhovem tako v pogledu prehrane kot prenočišč je ležala v glavnem na direktorju tov. Tinetu Gosaku, ki je svoje Trboveljčane res prijateljsko sprejel in pogostil.

Taki izleti in gostovanja so samo eden izmed dokazov, da je danes v ljudski državi dana tudi delavcu možnost posetiti svojega sotovariša v drugih tovarnah ter mogoče utrjevati vezi za dvig kulturne ravni vsega delavskega razreda.

M. K.

Aktiv kemične tovarne v Hrastniku si je priporil pokal

1. maj, največji praznik vsega delavskega ljudstva so dostojno proslavile tudi sindikalne podružnice v Hrastniku. Lepo povorko, ki se je razvila dopoldan so tvorile skupine posameznih sindikalnih podružnic. Manifestacija prikaza dela in mladina v fizikulturnih krojih, to je bilo jedro te povorke. Izražala se je velika volja vsega delavstva, ki se je že dolgo borilo za svoje pravice, v svobodni demokraciji pa se je pokazala skupnost in trdnost delavcev, ki hočejo vstrajati na doseženih pravicah. Tovarne kemičnih izdelkov Hrastnik, ki je še lani imela mnoge težkoče za dosego svojega proizvodnega plana, v letošnjem letu že dosegla in presegla za 16% svoj letni plan, kar je dokaz velike odločnosti delavstva in dobre organizacije uprave in sindikalne podružnice.

Odbor OF je obljubil najboljši podružnici pokal iz brušenega stekla za najboljšo organizacijo in najlepšo okrasitev v okviru 1. maja. Podružnica kemičnih izdelkov si je zadala obvezo, da ta pokal doseže z okrasitvijo tovarniških objektov. Pri tem pa ni pozabila na kulturno-prosvetno in fizikulturno delo, saj je prikazala največ skupin, ki so predstavljale delo na vseh poljih podružnice. K dosegu pokala pa je pripomogla tudi procentualno največja udeležba. K prvemu pokalu, ki ga je sindikalna podružnica sprejela dopoldan v trajno last, se je pridružil popoldan še prehodni pokal, ki ga je pre-

jel fizikulturni aktiv, podružnice na nogometnem turnirju. Tako se vidi, da je podružnica aktivna na vseh sektorjih, ta dva pokala pa naj jo vedno vzbudujata še k večjim naporom za doseg še večjih uspehov v petletnem planu in na fizikulturnem in kulturno-prosvetnem področju.

Cementarne Trbovlje je razvila svoj prapor

Na predvečer 1. maja t. l. je sindikalna podružnica cementarne razvila v svoji dvorani sindikalni prapor. K tej proslavi se je zbralo vse prosto delavstvo tovarne. Ob pelju himne je tov. predsednik podružnice po predhodnem govoru razvil zastavo in jo predal zastavonoši z besedami: »Nosite ta prapor ponosno in v čast našega kolektiva za doseg plana in boljše bodočnosti nas vseh«.

Poravnaj zaostanek in plačaj naročnino vnaprej, če želiš prejemati list neprekinjeno!

Po razvilu prapora je sledil nastop fizikulturnikov, harmonikarjev in govornega zbora. Program je bil srečno izbran in v znamenju 1. maja.

Po programu je bila proglaševanje udarnikov in razdelitev nagrad pohvaljenecem. Proglašenihi je bilo 24 udarnikov, med temi 3 trikratni in 6 dvakratnihi.

Ves večer je izzvenel v besedah direktorja inq. Peljčiča: Za domovino, za Tifa, za plan, za socializem naprej!

M. K.

Prpravimo vse, da bo letošnja Titova štafeta čim boljše organizirana

25. maja letos bodo zopet iz vseh krajev naše domovine prinašali fizikulturniki in fizikulturnice našemu voditelju in učitelju maršalu Titu za njegov 57. rojstni dan, nove obveze, rezultate dosedanjega dela in obljube za izpolnjevanje planskih nalog, kar bodo najlepše čestitke največjemu sinu Jugoslovanskih narodov.

Fizikulturniki okraja Trbovlje in vse množične organizacije bodo tudi letos pripravili vse, da bo Titova štafeta izraz usvarjalnega poleta našega delovnega ljudstva. Darilo bo v obliki vrtnega kladiva, ki je ponos in orožje naših rodarjev v borbi za čim večjo proizvodnjo črnega diamanta. Štafeta v našem okraju bo krenila na pot že 21. maja in se bo izvedla z dvema priključkoma in sicer: Kot nadaljevanje štafete iz Krškega okraja v vasi Smarčna ob Savi in jo ponesejo mimo Vrhovega, Hostemeža, skozi Radeče in Zidan; most ter Rimske toplice do Smarjeje. Tu se združijo z drugim priključkom, ki poteka iz Izlake skozi Toplice, Zagorje preko Sv. Urha v Trboveljsko dolino. Po Trboveljski dolini krene navzgor do okraja in po serpentinah do Sv. Marka, od tod pa mimo Čee in skozi Hrastrnik na Doal, Marno v Smarje-to. V Smarjeti predajo tekači Trboveljskega okraja obe štafetni palici tekačem celjskega okraja.

Po vseh krajih bomo na dan 21. maja svečano sprejemali štafeto, ki

Darilo revirjev maršalu Titu za rojstni dan 1947

bo nosila pozdrave prebivalstva našega okraja, z veseljem in radostjo bodo hiteli eden do drugega z zavestjo, da je z njimi vse delovno ljudstvo Jugoslavije. Prpravimo vse potrebno, da bo dan 21. maja res dan, ko bodo preko naših revirjev hiteli pozdravi našemu vodji in učitelju za njegov rojstni dan in bo to res praznik slehernega državljanca.

Za gradnjo združnih domov

V petek 7. maja se je na štadionu SFD Rudarja v Trbovljah odigrala nogometna tekma med oldbojem Uprave Zasavskih premovalnikov in oldbojem Centralnih rudarskih delavnic. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje, saj se je na štadionu zbralo preko 1000 gledalcev. Obisk bi bil še večji, slabo vreme pa je vplivalo tako na obisk, kakor na potek igre. Čisti dobiček je bil namenjen za gradnjo združnih domov ter znaša 8006 dinarjev. Moštvu sta nastopili v svojih trenutno najmočnejših postavah in skušali prikazati res dovršene nogomet, žal pa dve zaporedni plohi tega nista dopustili. Kljub temu pa so igralci, kakor tudi gledalci, trdne volje vztrajali na mestu. Tekma se je pričela ob četrni na pet ter sta se sodniku Letniku, ki je bil zelo dobro oborožen z lovskim rogom in budilko, kredstavili moštvu, kateri sta zastopala kapetan Plavšak za UZP in Dolničar za CRD. Neodločen rezultat tekme 2:2 je dokaz, da so bile sile enake. Po končani tekmi so se vsi igralci z rekviziti postavili pred tribuno, kjer so prejeli lep pokal. Ker

pa je bil rezultat neodločen, ga je dobilo vsako moštvo polovico. Prireditev, katero sta si zamislila sindikalna pododborna UZP in CRD, je treba pozdraviti in je želja, da gredo tudi ostali po tej poti. Vse za gradnjo združnih domov, naj bo naša letošnja parola!

V Zagorju so svečano proslavili prvi maj

Ze nekaj dni pred proslavo največjega delavskega praznika se je Zagorje odevalo v praznično zunanost. Praznično razpoloženje se je začelo že na predvečer obletnice OF, ko se je prebivalstvo z mladino in številnimi organizacijami zbralo v svečano povorko z rudniško godbo in bakljami. Dvorana fizikulturnega doma ni mogla sprejeti vseh udeležencev, ki so prisostvovali lepemu sporedu z govornim in raznimi simboličnimi prikazi, kjer so sodelovali pevski zbori in mladna osnovne šole ter gimnazije. Ob tej priliki je tudi izročil zastopnik podružnice sindikata prosvetnih delavcev v Zagorju tukaj, odboru OF v

čuvanje pomembno zbirko življenjske pisov s fotografijami vseh žrtlev preteklih vojn v lukajšnjem okolišu. Zbirka sestoji iz pelih v usnje vezanih albumov. Napisi na albumih označujejo zbirko, kakor »Borci«, (2 knjigi), »Taleci«, »Žrtve taborišč«, »Žrtve hajke« — vsega skupaj okoli 400 dokumentov. Vsi lukajšnji prosvetni delavci so že predčasno sodelovali pri tej zbirki, danes pa je ista poslala last vodilne organizacije v kraju. Prepričani smo, da bo odbor luk. OF znal dati tej važni spominski zbirki ono mesto, ki ga zasluži po svoji veliki dokumentarni a še večji vzgojni vrednosti.

Ni manj svečana ni bila proslava 1. maja. Vse Zagorje je bilo okrašeno s številnimi mlaji in slavoloki s pomembnimi parolami, ki so odlično prikazovale pomen tega najpomembnejšega praznika delavnih množic vsega sveta. Začelo se je že v zgodnjih jutranjih urah z budnico in pokanjem topičev. Iz Kisovca se je razvila povorka z godbo. Med vzklikanjem je povorka krenila skozi Toplice in Zagorje na športno igrišče. Lep je bil pogled na številne vihrajoče zastave raznih organizacij in šolske mladine. Ljudstvo se je razvrstilo pred sloves-

no okrašenim odrom za zastopnike množičnih organizacij. Govorniki so prikazali pomen tega praznika, podarjajoč, da je vsak 1. maj važen mejnik v zgodovinski važni borbi delovnih množic za njihove pravice, borbi, ki traja že desetletja, a še ni končana. V okviru dopoldanske proslave smo videli še nogometno tekmo med domačima moštvoma in štafetni tek 300×200×100 m. V popoldanskem programu so sodelovali pevski zbori nato pa se je izvršila svečana proglasitev novih udarnikov in novatorjev oz. racionalizatorjev. Vsega je bilo proglašanih 134 udarnikov. Tako je prejel naš prvi pelkratni udarnik Burkelje Ferdo nagrado din 3500. Nagrado je prejelo tudi 8 štirikratnih, 18 trikratnih, 21 dvakratnih udarnikov, kakor tudi ostali enkratni udarniki. Vsega je bilo razdeljenih 150 nagrad od 150 do 2000 din. Posebno nagrado in pohvalo sta prejela še novatorja ing. Orm, ki je iznašel nov način za dviganje jamske kletke. Pri izvedbi je pripomogel tudi lovariš Klemen Jože.

Tovariši Pozniči pa je dobil naslov racionalizatorja za izdelavo priprav, s katero se prihrani lepa količina strojnega olja v separaciji.

Razpored tekmovanja aktivov

I. kolo:

1. Cementarna : C. R. D. — 5. maja 1948 — sredo.
2. Elektrarna : Vzhodni obrat — 8. maja 1948 — sobota.
3. Doberna : Zapadni obrat — 12. maja 1948 — sredo.
4. Mestni odbor : Gimnazija — 15. maja 1948 — sobota.

II. kolo:

1. Gimnazija : Cementarna — 19. maja 1948 — sredo.
2. C. R. D. : Elektrarna — 22. maja 1948 — sobota.
3. Zapadni obrat : Mestni odbor — 26. maja 1948 — sredo.
4. Vzhodni obrat : Doberna — 29. maja 1948 — sobota.

III. kolo:

1. C. R. D. : Zapadni obrat — 2. junija 1948 — sredo.
2. Cementarna : Vzhodni obrat — 5. junija 1948 — sobota.
3. Elektrarna : Gimnazija — 9. junija 1948 — sredo.
4. Mestni odbor : Doberna — 12. junija 1948 — sobota.

IV. kolo:

1. Doberna : C. R. D. — 16. junija 1948 — sredo.
2. Cementarna : Elektrarna — 19. junija 1948 — sobota.
3. Mestni odbor : Vzhodni obrat — 23. junija 1948 — sredo.
4. Gimnazija : Zapadni obrat — 26. junija 1948 — sobota.

V. kolo:

1. C. R. D. : Mestni odbor — 30. junija 1948 — sredo.
2. Zapadni obrat : Cementarna — 3. julija 1948 — sobota.
3. Vzhodni obrat : Gimnazija — 7. julija 1948 — sredo.
4. Elektrarna : Doberna — 10. julija 1948 — sobota.

VI. kolo:

1. Gimnazija : C. R. D. — 14. julija 1948 — sredo.
2. Vzhodni obrat : Zapadni obrat — 17. julija 1948 — sobota.
3. Mestni odbor : Elektrarna — 24. julija 1948 — sredo.
4. Doberna : Cementarna — 26. julija 1948 — sobota.

VII. kolo:

1. Cementarna : Mestni odbor — 28. julija 1948 — sredo.
2. Gimnazija : Doberna — 31. julija 1948 — sobota.
3. Vzhodni obrat : C. R. D. — 4. avgusta 1948 — sredo.
4. Zapadni obrat : Elektrarna — 7. avgusta 1948 — sobota.

Vsak obrat in vsaka vas mora imeti dopisnika za »Zasavskega udarnika«

Odlomki iz dnevnika NOB iz Španije

V levi breg reke Ebro, katerega smo v mesecu avgustu 1938 zavzeli, so se fašisti z vso silo zaletavali štiri mesece brez vsakega uspeha. Na tem sektorju fronte so bile vse mednarodne edinice in brigade na prvih položajih. Te so prizadevale fašistom ogromne izgube na ljudeh in materialu.

Bilo je okrog 15. septembra, ko smo zvečer, ko je vse orožje utihnilo, zaslišali glasove v vseh jezikih sveta, da bo samo še deset dni levi breg reke Ebro v rokah republike, nato ga bodo oni spet zasedli. Kričali so, da se bodo vse mednarodne brigade razformirale in so gesla v tem pravcu širili vsako noč po fronti, češ, da smo mi krivi za nadaljevanje vojne v Španiji. Drznili so se fašisti tudi govoriti, da naj pridemo k njim, da se nam ne bo nič hudega zgodilo.

Sovražne postojanke so bile po nekaterih krajih le po 50 do 60 metrov oddaljene od naših, tako da smo lahko

vse razumeli, kaj so govorili. Ker pa nas niso mogli z orožjem streti, so nas hoteli s propagando. 24. septembra 1938 zvečer smo uradno zvedeli, da so z diplomatskim pritiskom na republiko dosegli, kakor so pač fašisti želeli, da se morajo vse mednarodne brigade umakniti iz položajev v zaledje. Od 25. na 26. o polnoči v mesecu septembru so zasedle republikańske enote naše položaje. Skoraj neverjetno se nam je zdelo, da moramo zapustiti naše sotovariše, s katerimi smo ramo ob ramo prenašali breme in tegobe vojne. Več kot 25 mesecev smo si medsebojno delili košček kruha ali cigarete na fronti. Cilj smo imeli samo eden: uničiti fašizem v Španiji. Mnogo uspešnih zmag smo skupno dosegli. Čeprav smo morali zapustiti naše položaje in je izgledalo, da smo premagani, smo se zavedali, da bo končna zmaga naša. Tega nismo dvomili in tega tudi ne dvomijo španski gverilci od 1. 1939 dalje, ki

se borijo v visokih planinah Španije še danes. Korakali smo s španskim narodom skupno za dobro stvar, da bi preprečili to, kar so narodi po našem neuspehu v Španiji nekaj let kasneje občutili v vseh državah Evrope.

26. septembra 1938 proti jutru smo prešli na desno stran reke Ebro vse edinice mednarodnih brigad, mokre, blatne in trudne, kajti vsi noč je padal dež. Vlegli smo se pod olivni drevesa in smo trdno spali do 9. ure zjutraj. Nato smo dobili nadaljnja navodila ter smo obrazložili svojim borcev novo situacijo. Na fronti se ni spreminjalo ničesar. Sedaj smo od daleč poslušali gromen topov. 27. septembra 1937 popoldan smo prišli v rbiško mesto Mella — amar ob Sredozemskem morju, kjer smo zasedli vse domove in šole za prenočišče. — Prvo noč smo spali v teh prostorih, 28. septembra 1938 na vse zgodaj je sovražna aviacija napadla to tiho mesto, kajti španski so obveščali, kje se nahajamo. Dne 28. septembra 1938 smo postavili šotorska krila pod olivnim drevjem na ... nato je bilo

mirno in v miru smo lovili ribe v Sredozemskem morju. Naše kulturno-prosvetne ekipe so zopet stopile v akcijo, kajti po ukazu iz Berlina in Rima nismo smeli biti več oborožene formacije. Grupirali smo se po narodnosti, da je bilo mednarodni komisiji olajšano delo in kontrola. Tako zvana nevtralna mednarodna vojaška komisija je bila sestavljena iz oficirjev iz držav, ki se niso uradno vmešavale v notranje zadeve Španije, to je brez Nemcev in Italijanov. Toda ta komisija je kontrolirala samo v španski republiki. Franko take komisije ni dopuščal in ga tudi ni nihče silil, da jo mora sprejeti, kljub temu, da je uradno podpisal ta sklep. Organizacija združenih narodov v Ženevi je sprejela sklep, da se mora kontrola obojestransko izvesti, to je koliko tujcev se bori na eni ali drugi strani. To je bila nova produkcija iz Münchenske kuhinje 1938. leta. Hitler in Mussolini sta dalje uradno podpirala Franka z vsemi vojnimi sredstvi. Niti ne na svoje podpise, bor na vojaško sta se ozirala na OZN v Ženevi.